

NOTAT

18. februar 2011

J.nr.

Ref. jgk

Energiforsyning

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet ”Vedvarende energi: på vej mod 2020-målet”,

KOM (2011) 31 endelig.

Nyt notat.

Notatet er parallelfremsendt til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Energipolitiske Udvalg.

1. Resumé

Kommissionen har den 31. januar 2011 fremsendt meddelelsen ”Vedvarende energi: på vej mod 2020-målet.” Det er første gang siden vedtagelsen af VE-direktivet i 2009, at Kommissionen ser nærmere på status for udbygningen af VE. I henhold til VE-direktivets artikel 23, stk. 7, er der særligt fokus på finansieringen af vedvarende energi, og den ene af tre baggrundsrapporter analyserer specifikt de europæiske og nationale VE-finansieringsinstrumenter og giver forslag til forbedringer med henblik på at opfylde kravene i artikel 23, stk. 7.

Af meddelelsen fremgår det, at kun ganske få lande har opfyldt de vejledende VE-mål, der var sat for 2010. Til gengæld ser det af prognoserne i medlemslandenes nationale VE-handlingsplaner ud som om, EU’s samlede VE-andel i 2020 når op på 20,7 %. Kommissionen peger i meddelelsen på, at en forudsætning for den øgede udbygning med VE er en øget finansiering. Der er behov for en hurtig fordobling af kapitalinvesteringerne, som i dag udgør 35 mia. Euro årligt. Investeringerne skal primært komme fra den private sektor og i sidste ende fra energiforbrugerne. Kommissionen belyser forskellige elementer af finansiering af vedvarende energi og kommer med en række anbefalinger, herunder at der skal sikres stabile støtteordninger til udbygning af vedvarende energi, indtil VE-teknologierne kan klare sig på lige vilkår på markedet.

Afslutningsvist opfordrer Kommissionen bl.a. medlemsstaterne til at gennemføre de nationale handlingsplaner for vedvarende energi, strømline deres infrastrukturplanlægningsordninger, fremskynde udviklingen af elnettet, udvikle samarbejdsmekanismerne og sikre at reformer af

nationale støtteordninger garanterer stabilitet for investorerne og ikke sker med tilbagevirkende kraft.

Da der er tale om en meddelelse har den ingen direkte konsekvenser, hverken lovgivningsmæssigt eller økonomisk.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2011) 31 endelig, af 31. januar 2011 fremsendt meddelelse "Vedvarende energi: på vej mod 2020-målet". Meddelelsen er oversendt til Rådet den 31. januar 2011 i dansk sprogversion. Meddelelsen samt tre bagvedliggende rapporter, herunder rapporten om Europæisk og national finansiering af vedvarende energi, er fremsat på baggrund af artikel 23, stk. 7 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/28/EF af 23. april 2009 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder. Af artikel 23, stk. 7, fremgår det, at "For at forbedre finansieringen og koordinationen med henblik på at opfylde det i artikel 3, stk. 1, omhandlede mål på 20 % forelægger Kommissionen senest den 31. december 2010 en analyse og handlingsplan om VE [...]".

3. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse har til formål at belyse udviklingen i medlemsstaternes anvendelse af vedvarende energikilder med henblik på at kunne opfylde 2020-målet og analysere om finansieringen af vedvarende energi er tilstrækkelig til at sikre opfyldelse af målet. Medlemsstaterne skulle pr. 30. juni 2010 indsende deres nationale handlingsplaner for vedvarende energi, som Kommissionen bl.a. har brugt til at analysere udviklingen og finansieringsbehovet.

EU's politik for vedvarende energi har en relativt kort historie, og var frem til 2008 baseret på nogle løse lovgivningsmæssige rammer med vejledende mål, herunder mål om, at EU i 2010 skulle nå en andel af vedvarende energi i elproduktionen på 21 % og et mål på 5,75 % vedvarende energi til erstatning af benzin og diesel i transportsektoren. Kommissionen viser i meddelelsen, at kun er et fåtal af medlemsstaterne har nået deres mål i 2010. Herunder Danmark for så vidt angår VE-andelen i elproduktionen, men ikke i transportsektoren.

Med VE-direktivet fra 23. april 2009 blev der vedtaget bindende nationale VE-mål, som skal sikre, at 20 % af energiforbruget i EU i 2020 kommer fra vedvarende energi. Medlemsstaterne skal i henhold til VE-direktivet udarbejde nationale VE handlingsplaner, som skulle indsendes til Kommissionen senest 30. juni 2010. De nationale VE handlingsplaner viser, at medlemsstaterne forventer en betydelig vækst i den vedvarende energiproduktion. Hvis staternes produktionsskøn holder, vil EU's samlede VE-andel i 2020 nå op på 20,7 %, da en række lande forventer at overopfylde deres nationale mål.

Kommissionen peger i meddelelsen på, at udbygningen med vedvarende energi kræver øgede investeringer. Analyser, som Kommissionen har fået gennemført, viser, at der er behov for en hurtig fordobling af de årlige kapitalinvesteringer i vedvarende energi på i dag ca. 35 mia. Euro. Selvom EU bidrager med finansiering gives størstedelen af støtten til vedvarende energi på medlemsstatsniveau, og det er primært den private sektor og forbrugerne, der finansierer udgifterne.

I en tid med store budgetmæssige problemer i medlemsstaterne understreger Kommissionen, at det er vigtigt, at de penge, der investeres i vedvarende energi, udnyttes omkostningseffektivt. Kommissionen peger på en række forhold, som bør tages i betragtning i forhold til finansiering af vedvarende energi. Disse er bl.a. at:

- der findes en række forskellige finansieringsinstrumenter, som alle kan spille en rolle. Valget af finansieringsinstrument afhænger af teknologien og dets udviklingsstadium,
- støtteniveauet skal tilpasses i takt med faldende produktionsomkostninger, men reglerne for tilpasning skal være forudsigelige, så man undgår ”stop-start-politik” og ændringer af vilkårene med tilbagevirkende kraft,
- støtten til fossilt brændsel er fire gange højere end støtten til vedvarende energi i EU 15. Der vil fortsat være behov for støtte til vedvarende energi, indtil produktionsomkostningerne er faldet, der er rettet op på manglerne på markedet og VE kan indgå i et marked med reel konkurrence, og
- støtteomkostninger bør afholdes uden for statsbudgettet og bæres af energiforbrugerne snarere end skatteyderne, så man undgår afbrydelser ved stramninger af statsbudgettet.

På EU-niveau mener Kommissionen, at medlemsstaterne må tilstræbe en højere grad af indbyrdes tilnærmelse mellem de nationale støtteordninger for at lette handelen og udviklingen mod en mere fælleseuropæisk tilgang til udvikling af vedvarende energikilder. Kommissionen anbefaler derfor, at koordineringen mellem medlemsstaterne øges, og at de nye samarbejdsmekanismer i VE-direktivet udvikles. Det er Kommissionens vurdering, at der kan spares op til 10 mia. Euro årligt, hvis medlemsstaterne ser ud over egne grænser og koordinerer på tværs af EU med henblik på at optimere teknologier og placeringer. Udviklingen og funktionen af samarbejdsmekanismerne i praksis vil være genstand for analyse i forbindelse med revisionen af VE-direktivet i 2014.

Endelig peger Kommissionen på, at der vil ske en revurdering af de EU-instrumenter, der anvendes direkte af Kommissionen til finansiering af projekter for vedvarende energi, i forbindelse med planlægningen af den næste finansielle ramme for EU's udgifter i perioden fra 2014. Den nuværende støtte til VE på EU-plan er forholdsvis lav og udgør bare 3,26 mia. årligt.

I konklusionen opfordrer Kommissionen bl.a. medlemsstaterne til at gennemføre de nationale handlingsplaner for vedvarende energi, strømline deres infrastrukturplanlægningsordninger, fremskynde udviklingen af elnettet, udvikle samarbejdsmekanismerne og sikre at reformer af nationale støtteordninger garanterer stabilitet for investorerne og ikke sker med tilbagevirkende kraft.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets holdning foreligger endnu ikke, og det er uvist, hvorvidt Europa-Parlamentet vil udtale sig herom.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen og især den ene af de tre baggrundsrapporter ”Analyse af europæisk og national finansiering vedvarende energi” er udarbejdet i henhold til VE-direktivets artikel 23, stk. 7. Der var frist for implementering af VE-direktivet i national lovgivning den 5. december 2010. VE-direktivet er implementeret i dansk lovgivning i et antal love og bekendtgørelser, herunder Lov om fremme af vedvarende energi (Lov nr. 1392 af 27. december 2008), Lov om elforsyning (Lovbekendtgørelse nr. 516 af 20. maj 2010) og Lov om bæredygtige biobrændstoffer (Lov nr. 468 af 12. juni 2009).

7. Konsekvenser

Med lov om bæredygtige biobrændstoffer fra 2009 indførte Danmark krav om 5,75 pct. biobrændstoffer i transport. Loven trådte i kraft i 2010, men da udbygningen af den nødvendige infrastruktur til iblanding og distribution af biobrændstofferne ikke forventedes at være klar til 1. januar 2010, blev der åbnet mulighed for en gradvis indfasning. Der er i forlængelse heraf gennemført en indfasning af kravet i 2010 og 2011, således at kravet om 5,75 pct. først er fuldt indfaset i 2012.

Meddelelsen har i sig selv hverken lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet. Lovgivningsmæssige og andre konsekvenser af eventuelle opfølgende initiativer vil blive behandlet når og hvis, der fremlægges forslag.

8. Høring

Meddelelsen er ikke sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Energikommissæren forventes at ville præsentere meddelelsen på Energirådsmødet den 28. februar 2011 som et eventuelt-punkt. Det forventes, at de andre medlemslande grundlæggende stiller sig positivt overfor meddelelsen. En række medlemslande har udtrykt stor skepsis mod harmonisering af nationale støtteordninger og vil derfor være tilfredse med, at Kommissionen i meddelelsen anerkender de nationale støtteordninger og behovet for forskellige finansieringsinstrumenter. På den anden side forventes de samme medlemsstater fortsat at være mistroiske overfor formuleringer vedrørende tilnærmelser mellem nationale støtteordninger af frygt for, at der reelt er tale om harmonisering.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen og finder, at det er vigtigt, at udfordringerne for udviklingen af VE-sektoren i EU adresseres. Regeringen mener, der er behov for, at Kommissionen iværksætter en mere systematisk udveksling af ”best practice” mellem Medlemslandene for at fremme den mest omkostningseffektive udbredelse af vedvarende energi og for at undgå støttekonkurrence. Regeringen er enig i betragtningerne om, at VE-direktivets nye samarbejdsmechanismer kan fremme en økonomisk og miljømæssig udbygningen med vedvarende energi, og regeringen støtter derfor, at samarbejdsmechanismerne udvikles for at få energisektoren til at fungere så omkostningseffektivt som muligt. En forudsætning for at samarbejdsmechanismerne kommer til at fungere effektivt er, at Kommissionen konsekvent håndhæver bestemmelsen om, at medlemslande, hvis VE-udbygning falder til under det vejledende forløb, skal re-

videre deres VE-handlingsplaner og angive hvilke tiltag, herunder brug af samarbejdsmekanismer, man har tænkt at anvende for igen at komme op på det vejledende niveau.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.